

ЗА СЪЗДАВАНЕТО НА КАРЛОВСКИЯ РЕВОЛЮЦИОНЕН КОМИТЕТ...

От спомените на В. Кацаivanов не става ясно дали на първото събрание е положена клетва. Изрично се споменава за гвамата членове, подвежени по-късно под клетва от Платнаров, което свидетелства и за функциите на Платнаров да заклевва новите членове (още една податка в полза на становището, че Платнаров се явява председател на Карловския революционен комитет). По-нататък от спомените се разбира, че клетва през 1869 г. не е положена. Кацаivanов пише: „До тук събранията ни бяха интимни. Клетва не бяхме положили. През 1870 г. Левски прииде в Карлово... Левски се яви при нас и за място, където ще стане събранието се избра къщата на В. Платнаров... Всички станахме на крака и започнахме да се кълнем... След това един след други целунахме револютер и камата...“

До тук изложеното показва, че организационната консолидация на комитета в Карлово не става на едно заседание - процесът продължава от първото събрание и през 1870 г. Чрез известна приемственост от предходни организационни структури и в продължение на няколко заседания се стига до конституиране на комитет със своя членска маса, подвеждана под клетва и със свое ръководство.

Поставя се вече и въпросът за организирането на повече членове в комитета, за събиране на парични средства. Вероятно през 1870 г. в комитета влизат г-р Киро Попов, Константин Попов, Васил Патев, Илия Рачев. Левски изключително много разчита на младия Иван Грозев. Всички те са будни, влиятелни и решителни млади хора, произхождащи главно от търговско-еснафското съсловие на града и интелигенцията, някои дори от богати фамилии.

Това са първите стъпки на Карловския революционен комитет, основан от Васил Левски. Започвайки своята предистория от приятелски кръг съмишленици, той се превръща в същинска революционна организация, а през 1871-1872 г. и в средищен център на своя район.

Карлово като родно място на Апостола с многобройните контакти и приятелски връзки, големия потенциал от млади патриотично настроени карловци, представляващи проспериращото търговско-занаятчийско съсловие, кръстопътното положение на града и това, че той се развива като център на един район с преди всичко българско население са все обективни предпоставки за едно по-особено място на този комитет в структурата и историята на ВРО.

Дори да не се приема становището, че Карловският революционен комитет е първият, ролята му в този начален етап на изграждане на ВРО смятаме, че е безспорна. Карлово става сигурна база за Васил Левски през тази втора негова обиколка, при посещенията му в близки и по-далечни селища, тук той се укрива и се завръща след мисията си в другите селища. Твърде вероятно е и напълно логично този комитет да изпълнява и известни координиращи функции, тук Апостолът получава и кореспонденция, утвърждава се каналът Карлово-Троян. От Карлово получават в Ловеч и първия „закон и правилник“, писан от Ив. Грозев и предаден в Ловеч от В. Платнаров¹⁷.

Трудно е да се изясни чрез наличната изворова база центъра на ръководство на ВРО преди изграждането на Ловешкия комитет. Цв. Павловска допуска, че Карловският комитет играе ръководна роля в началото, по-точно когато Левски е тук¹⁸. Но смятаме, че документално е трудно да се докаже това - ръководството на комитета, неговите членове, както посочихме активно участват в организационната, куриерска дейност и пр., но дали те са разполагали с правомощия на ръководство, това не знаем.

По-скоро за ръководна роля в някаква степен бихме приели по-късно време - началото, пролетта на 1872 г., преди събранието в Букурещ. За това свидетелства самият протокол от 29 април 1872 г.¹⁹ „6-й Представител В. Л-кий З гласа от ЧБР ком. в Карлово Захра Сливен заедно с околните им частни комитети“. Тук важна за нас е добавката: „... заедно с околните им частни комитети“. Те или играят роля на постоянни средищи